

Wanneer de wet faalt: familie, angst en de wortels van 7 oktober

Per 9 juli 2025 is het Israëlisch-Palestijnse conflict een grimmig bewijs van de gevolgen van straffeloosheid van de staat en internationale verlamming. In dit vacuüm van verantwoordelijkheid zijn wanhopige daden ontstaan – daden die niet alleen door ideologie worden gedreven, maar door het oerinstinct om familie te beschermen. Israëls wijdverbreide gebruik van administratieve detentie, gekenmerkt door gedocumenteerde martelingen en kindermishandeling, blijft in directe strijd met het internationaal recht. Toch heeft de internationale gemeenschap weinig gedaan om dit te stoppen. Dit essay betoogt dat de ontvoeringen van 7 oktober 2023 – toen 251 personen naar Gaza werden gebracht – geen willekeurige wreedheden waren, maar een voorspelbare uitkomst van systemisch onrecht. Ze vloeiden voort uit een psychologische en politieke realiteit waarin de wet geen schild bood, en wanhoop een wapen werd.

Hoewel deze buitengerechtelijke acties niet worden goedgekeurd, vereist het begrijpen van hun wortels een onderzoek van de volledige context: een rechtssysteem dat ontworpen is om te onderdrukken, een internationale gemeenschap die niet wil ingrijpen, en een universeel ouderlijk instinct dat wordt geactiveerd door massale detentie en misbruik. Zoals gedramatiseerd in de film *Executive Target* uit 1997, waarin een man wordt gedwongen tot een terroristisch complot om zijn vrouw te redden, overstijgt de dreiging voor dierbaren de conventionele moraal. Wanneer institutionele gerechtigheid faalt, wordt dit instinct zowel een verklaring als een waarschuwing.

Israëls juridische schendingen: detentie als collectieve straf

Al decennia lang handhaaft Israël een regime van administratieve detentie, waardoor Palestijnen zonder aanklacht of proces, vaak voor onbepaalde tijd en op basis van geheime bewijzen, kunnen worden opgesloten. Deze praktijken, die sinds 1967 van kracht zijn, zijn duidelijke schendingen van de Vierde Conventie van Genève (artikelen 64-66) en het Internationaal Verdrag inzake Burgerrechten en Politieke Rechten (artikelen 9 en 14).

Halverwege 2024 zaten meer dan 9.500 Palestijnen in Israëlische hechtenis, met ten minste 53 gemelde sterfgevallen in detentie sinds oktober 2023 – velen in verband met martelingen, volgens Amnesty International. Kinderen vanaf 14 jaar zijn onderworpen aan seksuele vernedering, afranselingen en psychologische mishandeling. Dit zijn geen geïsoleerde excessen; het zijn kenmerken van een systematisch apparaat dat detentie als wapen gebruikt tegen een hele bevolking.

Deze strategie van dwang, onderdrukking en controle lijkt op gijzeling zoals gedefinieerd in de Internationale Conventie tegen het Nemen van Gijzelaars uit 1979. Met een veroordelingspercentage van 99,7% in militaire rechtbanken is juridische verhaal een fictie. In deze context worden Palestijnse families niet beschermd door de wet – ze worden erdoor vervolgd. Het juridische kader zelf is een mechanisme van overheersing geworden, dat historische gevallen weerspiegelt waarin staatswet werd gebruikt om wreedheden te rechtvaardigen totdat deze door externe krachten werden uitgedaagd.

Internationale medeplichtigheid: een falen om te beschermen

Ondanks uitgebreide documentatie van VN-organen, mensenrechtenorganisaties en internationale waarnemers, heeft de wereld gefaald om te handelen. Er zijn geen betekenisvolle sancties, internationale vervolgingen of diplomatieke maatregelen genomen om Israël verantwoordelijk te houden voor zijn detentieregime. De Verantwoordelijkheid om te Beschermen (R2P), bevestigd op de VN-Wereldtop van 2005, verplicht de internationale gemeenschap om in te grijpen wanneer staten niet in staat zijn misdaden tegen de menselijkheid te voorkomen. In dit geval is handhaving echter afwezig geweest.

De door wapenstilstand bemiddelde gevangenenuitwisselingen tussen 2023 en 2025 – met name de vrijlating van 135 gedetineerden – tonen aan dat politieke wil uitkomsten kan veranderen. Maar deze momenten zijn zeldzame uitzonderingen op een norm van onverschilligheid. Zoals opnieuw bevestigd in de debatten van de Algemene Vergadering van de VN in 2025, faalt de wereld in haar plicht om R2P hoog te houden. Ondertussen hebben de traag verlopende onderzoeken van het Internationaal Strafhof geen afdwingbare acties opgeleverd. Palestijnen blijven gevangen tussen een straffende bezettingsmacht en een internationale gemeenschap die weggijkt.

Deze stilte maakt misbruik mogelijk. Het herinnert aan eerdere mislukkingen van de internationale gemeenschap – van Rwanda tot Bosnië – waar juridische normen duidelijk waren, maar de wil om ze te handhaven ontbrak. Net als bij die tragedies eist de straffeloosheid die aan Israëls detentiesysteem wordt verleend een afrekening.

Het instinct om te beschermen: wetteloze systemen en psychologische triggers

Wanneer de wet instort, neemt het instinct het over. De drang om je kinderen te beschermen is een van de krachtigste menselijke impulsen, diepgeworteld door evolutie. Onderzoek gepubliceerd in *Nature Reviews Psychology* (2024) toont aan dat ouderlijke investering biologisch verbonden is met overlevingsstrategieën bij verschillende soorten. Bedreigingen voor kinderen activeren diepe neurologische reacties – angst, agressie, wanhoop – vooral wanneer deze bedreigingen constant en onopgelost zijn.

Een studie uit 2023 in het *Journal of Traumatic Stress* benadrukt verder deze link, waaruit blijkt hoe collectief trauma en hulpeloosheid reactieve agressie versterken. Het HubPages-

artikel “Instinct—Are We Born With a Protective Instinct?” (bijgewerkt in 2024) vergelijkt dit met een “mama beer”-reflex, een universeel fenomeen dat sociale en juridische normen overstijgt wanneer dierbaren in gevaar zijn.

Deze realiteit wordt gedramatiseerd in *Executive Target* (1997), waarin een stuntrijder wordt gedwongen tot een ontvoeringscomplot nadat zijn vrouw gegijzeld is. De bedreiging voor een familielid dwingt hem tot acties die hij anders nooit zou overwegen. Dit verhaal, hoewel fictief, weerspiegelt de geleefde realiteit van veel Palestijnse families. Met meer dan 9.500 personen in detentie – inclusief kinderen – leven Palestijnse gemeenschappen in constante angst voor verlies, misbruik en dood.

In een dergelijke omgeving wordt de drang om te vergelden, om gijzelaars te ruilen voor gijzelaars, niet alleen rationeel maar onvermijdelijk. De gevangenenuitwisseling in 2011 – 1.027 Palestijnen voor één Israëlische gevangene – toonde aan dat buitengerechterlijke druk resultaten oplevert. Bij gebrek aan gerechtigheid wordt wanhoop een strategie. 7 oktober 2023 moet in dit licht worden begrepen: een wanhopige daad, gevormd door systematische detentie, internationale verlating en het overweldigende instinct om de eigen mensen te beschermen.

De hypocrisie van selectieve verontwaardiging

Het veroordelen van buitengerechterlijke reacties zonder de misstanden aan te pakken die ze uitlokken, is niet alleen hypocriet – het is gevaarlijk. Het handhaaft een morele dubbele standaard waarin staatsgeweld legaal en onzichtbaar is, terwijl reactief geweld crimineel en veroordeeld wordt. Deze onbalans ondermijnt de legitimiteit van het internationaal recht zelf.

De logica is eenvoudig: als instellingen die belast zijn met het handhaven van gerechtigheid falen, zullen mensen andere middelen vinden. Net zoals de hoofdpersoon in *Executive Target* kiest voor illegale actie wanneer niemand anders zijn vrouw zal redden, zo handelen onderdrukte gemeenschappen wanneer hun families worden aangevallen en er geen mogelijkheid tot verhaal overblijft. Dit is geen rechtvaardiging – het is een diagnose van de oorzaak.

De geschiedenis leert dat echte verantwoordelijkheid systemen aanpakt, niet symptomen. De processen van Neurenberg begonnen niet met het beschuldigen van wanhopige Duitse burgers; ze ontmantelden de structuren van straffeloosheid. Om de cyclus van geweld in Palestina te beëindigen, moet de internationale gemeenschap de kern aanpakken: de systematische schendingen door Israël en zijn militair-juridische apparaat.

Conclusie: stop het misbruik, of verwacht wanhoop

Israëls administratieve detentiesysteem, gebouwd op juridische voorwendsels en in stand gehouden door geweld, vertegenwoordigt een grove schending van het internationaal recht. Het voortdurende falen van de mondiale gemeenschap om haar eigen mensenrechtennormen – via R2P of ICC-mandaten – af te dwingen, heeft een vacuüm gecreëerd waarin het instinct om familie te beschermen een politiek wapen wordt.

7 oktober was niet onvermijdelijk, maar wel voorspelbaar. Wanneer rechtssystemen instorten, blijven de oudste instincten over. In plaats van de wanhopigen te veroordelen terwijl de machtigen worden beschermd, moet de wereld de structurele onrechtvaardigheden in het hart van dit conflict aanpakken.

Het beëindigen van Israël's detentieregime, het afdwingen van internationale verantwoordelijkheid en het herstellen van vertrouwen in de wet zijn niet alleen juridische noodzaak – ze zijn de enige weg om toekomstige wanhoop te voorkomen. Totdat dat gebeurt, zal de cyclus van straffeloosheid en reactief geweld voortduren, gedreven door angst, trauma en het blijvende instinct om te beschermen wat het belangrijkste is.